

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW

Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS

INHOUDSTAFEL

Nieuw KB met aanpassingen aan ARBIS: pas uw interne organisatie aan zodat u wettelijk in orde bent!	2
Organisatie Dienst voor Fysische Controle	3
Welke opdrachten en taken moet de Dienst voor Fysische Controle uitvoeren?	4
Verplichte opleiding voor Agenten voor de stralingsbescherming	6
Verplicht melden van incidenten	7
Fysieke inventaris bijhouden	8
Welke maatregelen moet u wanneer nemen?	9

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW

Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

**NIEUW KB MET
AANPASSINGEN AAN ARBIS****NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS: PAS UW INTERNE ORGANISATIE AAN
ZODAT U WETTELIJK IN ORDE BENT!**

Het Koninklijk Besluit van 6 december 2018 bepaalt dat er vanaf 1 januari 2019 een aantal aanpassingen in het Algemeen Reglement op de Bescherming tegen de gevaren van Ioniserende Straling (ARBIS) van toepassing zijn.

Inrichtingen van klasse II en III hebben nog de tijd tot 31/12/2020 om hun interne organisatie hierop af te stemmen zodat ze wettelijk in orde zijn. Ondernemingen betrokken bij het transport van radioactieve stoffen krijgen tijd tot 30/06/2020.

We zetten hieronder alle te nemen maatregelen voor u op een rij.

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW

Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS

ORGANISATIE DIENST VOOR FYSISCHE CONTROLE

Verplichte interne Dienst voor Fysische Controle met nodige middelen

Het nieuwe KB bepaalt dat u de organisatie van de **Dienst voor Fysische Controle verplicht intern** moet inrichten. Bovendien moet u deze dienst uitrusten met de **nodige middelen** om de in de regelgeving vastgelegde opdrachten qua stralingsbescherming en nucleaire veiligheid doeltreffend te kunnen uitvoeren. De exploitant draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de goede werking van deze dienst.

Voor de inrichtingen van klasse II en III of transportondernemingen bestaat deze interne Dienst voor Fysische Controle minstens uit een diensthoofd en, indien nodig, een of meerdere Agenten voor de Stralingsbescherming. In de praktijk kan het diensthoofd en de Agent voor de Stralingsbescherming dezelfde persoon zijn. De leden van deze dienst, inclusief het diensthoofd, moeten personeelsleden van uw organisatie zijn. Voor de uitvoering van sommige van deze opdrachten kan u echter nog altijd een beroep op een erkend deskundige van Vincotte Controlatom. Voor bepaalde opdrachten moet u steeds een beroep doen op een erkend deskundige.

Vincotte Controlatom stelde voor bepaalde sectoren richtlijnen op rond het minimum aantal benodigde Agenten voor de Stralingsbescherming (AgSb). Het definitieve aantal voor uw organisatie dient u wel altijd in overleg met onze erkend deskundige vast te leggen.

Medische sector	Aantal AgSb/site	Industriële sector	Aantal AgSb/site
Radiologie	1 aangeduid	RX-toestellen	1 aangeduid
Nucleaire geneeskunde	1 aanwezig	Ingekapselde bronnen	1 aangeduid
Cathlab/cardiologie	1 aangeduid	NDT	1 aanwezig
Andere medische RX departementen	1 aangeduid	Open bronnen (labo's)	1 aanwezig
Radiotherapie	1 aangeduid		

WELKE OPDRACHTEN EN TAKEN MOET DE DIENST VOOR FYSISCHE CONTROLE UITVOEREN?

De opdrachten van de Dienst voor Fysische Controle staan opgelijst in artikel 23.5 van het ARBIS en worden onderverdeeld in 2 types.

1. Frequentie- en systematische stralingsbeschermingstaken op de werkvloer

Deze taken worden opgedragen aan de Agenten voor de Stralingsbescherming (AgSb). Mede daarom moet de Agent voor de Stralingsbescherming regelmatig tot systematisch aanwezig zijn in de installaties tijdens de werkzaamheden met ioniserende straling. De taken zelf worden uitgevoerd volgens procedures die door de erkend deskundige moeten worden goedgekeurd.

De AgSb's zullen onder andere volgende taken uitvoeren:

- **controleren** of de **maatregelen, regels en werkprocedures inzake stralingsbescherming** nageleefd worden en deze procedures en risicoanalyses bijhouden/bewerken (o.a. toezicht op dragen dosimeters, toezicht op dragen loodschorten, ...);
- op regelmatige tijdstippen **besmettingsmetingen** uitvoeren;
- **controleren of de beschermingsinrichtingen en -middelen, de meetinstrumenten en de dosimeters beschikbaar** zijn, in goede staat van werking verkeren en correct worden gebruikt (o.a. controle loodschorten, controle lichtsignalisatie, controle aanwezigheid stralingssymbolen, ...);
- uitvoeren van **periodieke evaluaties** van de staat van de relevante veiligheids- en alarmsystemen (testen van noodstoppen, ...);
- nemen van de **dringende maatregelen in geval van een incident of ongeval**, vooral in geval van een onverwachte verspreiding van radioactieve stoffen, en de informatie onmiddellijk overmaken aan het hoofd van de Dienst voor Fysische Controle en de deskundige erkend in de fysische controle;
- **toezicht** uitoefenen op het **verpakken, laden en lossen** van radioactieve stoffen en gevaarlijke goederen van klasse 7 binnen de inrichting;
- **controleren** van de **hoogactieve ingekapselde bronnen** op hun integriteit (wrijftests, ...);
- **op de hoogte brengen** van het **hoofd van de Dienst voor Fysische Controle** en de **deskundige** erkend in de fysische controle van elke abnormale situatie en van elke wijziging (o.a. afvoer toestellen/bronnen, bijplaatsen toestellen/bronnen, verbouwingen aan gecontroleerde zones, ...).

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW

Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS

2. Verdergaande en/of meer gespecialiseerde analyses inzake stralingsbescherming en nucleaire veiligheid

Hiervoor is een meer doorgedreven kennis vereist. Deze taken worden dan ook toegewezen aan een deskundige erkend in de fysische controle. Om deze taken voldoende te kunnen uitvoeren, is er een regelmatig en periodiek bezoek vereist van de deskundige aan de inrichting. De minimale frequentie ligt vast in de regelgeving.

Deze controle omvat onder andere:

- **het onderzoek en de goedkeuring** van de **afbakening** en de **signalisatie** van de gecontroleerde zones;
- **het onderzoek en de goedkeuring** van de individuele **monitoringsprogramma's** en monitoringsprogramma van de werkplaats, alsook de bijhorende persoonlijke dosimetrie;
- **het onderzoek en de oplevering** van de **beschermingsmiddelen en -voorzieningen en van de meetinstrumenten**, het onderzoek en de goedkeuring van de **procedures** voor het correcte gebruik ervan;
- **het onderzoek en de goedkeuring** van de **procedures voor de periodieke verificatie** van de staat van de relevante veiligheids- en alarmsystemen, van de doeltreffendheid van de hulpmiddelen en beschermingstechnieken en van de ijking van de meetapparatuur;
- het **voorstellen** van **aanvullende beschermingsmiddelen en gepaste procedures**, rekening houdend met het optimaliseringsprincipe bedoeld in artikel 20.1.1.1 en van de reglementaire, normatieve en technische ontwikkelingen, evenals de herzieningen van de risicoanalyse;
- **het onderzoek en de goedkeuring** van de **werkprocedures** omtrent de **veiligheid en de stralingsbescherming** en van de procedures die de in geval van een incident of ongeval te nemen maatregelen beschrijven;
- **het onderzoek en de goedkeuring** van de **basisopleiding** en de **permanente vorming** van de werknemers die kunnen worden blootgesteld aan ioniserende stralingen en van de agenten voor de stralingsbescherming;
- oplevering van **nieuwe installaties**;
- bepaling van de individuele doses in samenspraak met de erkende arts belast met het medisch onderzoek van de (externe) werknemers;
- ...

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW

Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS

VERPLICHTE OPLEIDING VOOR AGENTEN VOOR DE STRALINGSBESCHERMING

Wie een Agent voor de Stralingsbescherming of Hoofd van de Dienst voor Fysische Controle wil worden, moet een gepaste theoretische opleiding volgen. De inhoud en de duur van het opleidingsprogramma staan beschreven in "het technisch reglement van het FANC van 31 januari 2019 betreffende de opleidingsprogramma's voor de agenten voor de stralingsbescherming"..

Vincotte Controlatom organiseert deze theoretische opleiding voor u. Een eerste sessie zal plaatsvinden van 27 tot 29 mei 2019. Deze driedaagse opleiding richt zich in de eerste plaats op de toekomstige AgSb's/diensthoofden van klasse-II-installaties die zowel radioactieve bronnen als X-stralentoestellen gebruiken. En dit zowel voor de medische, de industriële als de researchsector.

Niet iedereen moet de volledige theoretische opleiding volgen. Wie al een uitgebreide opleiding stralingsbescherming heeft gevolgd (bv. radiologen uit de NDO-sector, medische helpers conform art. 53.2, ...) kan worden vrijgesteld van een deel van de opleiding. In overleg met uw deskundige bepaalt u voor deze personen hoe ze kunnen voldoen aan alle opleidingsvereisten.

De opleiding zal worden gegeven door een ervaren team van specialisten. Elk van hen is al jarenlang actief als erkend deskundige in verschillende sectoren. Naast een theoretische basis geven deze experts dus ook interessante, praktische voorbeelden tijdens de opleiding.

Vincotte Controlatom zal in het najaar 2019 en in 2020 nog meerdere opleidingssessies organiseren die meer specifiek zullen gericht zijn op de noden van de andere installaties.

Vincotte Controlatom voorziet nog volgende sessies:

- sessies van 8 of 12 uur voor de klasse III installaties;
- sessies van 16 of 24 uur voor de klasse II installaties;
- sessies van 12 of 14 uur voor de ondernemingen betrokken bij het transport.

Wanneer de data bekend zijn, zullen wij u hiervan onmiddellijk op de hoogte brengen.

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW

Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS

VERPLICHT MELDEN VAN INCIDENTEN

Het hoofd van de inrichting of het ondernemingshoofd is verplicht om in specifieke gevallen significante gebeurtenissen te melden aan het FANC. Onder 'significante gebeurtenis' verstaat de regelgever elke gebeurtenis (met inbegrip van een menselijke fout, een bijna-ongeval, een niet-toegestane handeling, ...) die gevolgen heeft of zou kunnen hebben, indien deze niet goed beheerd zou worden, op de veiligheid, de stralingsbescherming, gezondheid en/of levenskwaliteit van een patiënt en het milieu.

Hiervoor werd een technisch reglement opgesteld. In overleg met uw erkend deskundige moet u uw incidentprocedure aanpassen conform dit technisch reglement.

Als de significante gebeurtenis voldoet aan 1 of meer aangiftecriteriën uit dit technische reglement, moet deze aan Vincotte Controlatom en het FANC worden gemeld. Indien de significante gebeurtenis uitsluitend betrekking heeft op stralingsbescherming, gezondheid en/of levenskwaliteit van een patiënt, gebeurt de aangifte onder de verantwoordelijkheid van de practicus die verantwoordelijk is voor de betreffende handeling.

U moet de significante gebeurtenis binnen de 48 uur na de gebeurtenis of de vaststelling ervan aangeven via event@fanc.fgov.be. Voor een aantal gebeurtenissen is het echter vereist om onmiddellijk aangifte te doen via een 'geslaagd rechtstreeks' (telefonisch) contact. Deze specifieke gevallen worden ook opgelijst in het technische reglement.

Telkens wanneer een significante gebeurtenis die de veiligheid of de gezondheid van personen in gevaar kan brengen zich voordoet, neemt het hoofd van de Dienst voor Fysische Controle onmiddellijk alle nuttige maatregelen om het ontdekte gevaar op te vangen.

Wanneer de significante gebeurtenis het onderwerp is van een INES-evaluatie moet de Erkend Deskundige in de Fysische Controle een voorstel van INES-niveau voor deze gebeurtenis aan het FANC overmaken.

Er moet ook een definitief verslag van de gebeurtenis bezorgd worden aan het Agentschap via event@fanc.fgov.be binnen de termijn van uiterlijk twee kalendermaanden vanaf de datum van de gebeurtenis of de vaststelling ervan. Dit verslag bevat onder andere de preventiemaatregelen om elke tekortkoming te verhelpen en om elke herhaling van een gelijkaardige gebeurtenis te voorkomen, de getrokken lessen en het actieplan voor de uitvoering van de nodige preventiemaatregelen.

Voorbeelden van significante gebeurtenissen zijn:

- blootstelling die kan leiden tot deterministische effecten of vaststelling van deterministische effecten;
- overschrijding van een wettelijke dosislimiet of van een dosisbeperking die is opgelegd door het FANC;
- storing van veiligheidsvoorziening die de stralingsbescherming in gevaar kan brengen;
- accidentele besmetting van personen, plaats of van middelen buiten gecontroleerde zones;
- verlies, diefstal of poging tot diefstal van bronnen van ioniserende straling;
- ontdekking van een radioactieve stof waarop geen reglementaire controle wordt uitgeoefend;
- herhaaldelijke niet-naleving van de termijnen voor de uitvoering van acties zoals voorgesteld door de Deskundige Erkende in de Fysische Controle.

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW

Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS

FYSIEKE INVENTARIS BIJHOUDEN

De exploitant van een inrichting van klasse II en III is verplicht om een inventaris bij te houden van, naargelang het geval:

- de aanwezige radioactieve bronnen en (afval-)stoffen;
- de aanwezige toestellen die ioniserende stralingen kunnen uitzenden;
- de aanwezige apparatuur voor radiotherapie en nucleaire geneeskunde;
- de vloeibare en gasvormige radioactieve lozingen;
- de radioactieve afvalstoffen die zijn afgevoerd met inbegrip van deze die kunnen worden verwijderd, gerecycleerd of hergebruikt.

Er moeten slechts bepaalde gegevens uit deze inventaris aan het Agentschap worden overgemaakt. Deze gegevens en de modaliteiten omtrent deze gegevensoverdracht vindt u in een ander [technisch reglement](#). U kan ook alle gevraagde informatie ingeven in een standaard Excel-document van het FANC. Onze erkend deskundige kan u deze bezorgen.

De over te maken gegevens hebben betrekking op:

- de toestellen die röntgenstralen kunnen voortbrengen;
- de versnellers;
- de ingekapselde radioactieve bronnen;
- de toestellen die beelden maken van de verdeling van radionucliden gebruikt voor geneeskundige doeleinden;
- de activiteitsmeters en gammaprobes gebruikt voor geneeskundige doeleinden.

Dit deel van de inventaris dient maandelijks op elektronische wijze overgemaakt te worden aan het Agentschap. Enkel als er niets werd gewijzigd aan de inventaris dient niks overgemaakt te worden.

Vincotte Controlatom werkt met een digitale applicatie die informatie bevat over een groot deel van uw RX-toestellen en radioactieve bronnen. Deze applicatie staat in rechtstreekse verbinding met de FANC-database waardoor de gevraagde gegevensoverdracht automatisch gebeurt. Wij hebben momenteel echter nog niet alle gegevens die het FANC vraagt. In overleg met uw erkend deskundige wordt bepaald welke gegevens wij nog van u nodig hebben om de gegevensoverdracht te vervolledigen.

Er zijn echter toepassingen waarvoor onze applicatie nog niet gebruikt kan worden:

- radioactieve bronnen en RX-toestellen uit de NDO-sector;
- HDR en PDR-bronnen in ziekenhuizen;
- lineaire versnellers.

Deze ondernemingen moeten de gevraagde gegevens invullen in het standaard Excel-formulier van het FANC. Dit formulier kan u vervolgens doorsturen naar controlatom@vincotte.be. Wij zullen al de gegevens verzamelen en maandelijks doorsturen naar het FANC. Voor verdere vragen kan u telkens terecht bij uw erkend deskundige.

VINÇOTTE CONTROLATOM VZW
Erkende instelling voor nucleaire controles
Jan Olieslagerslaan 35 · 1800 Vilvoorde · België
tel: +32 2 674 51 20 · controlatom@vincotte.be

NIEUW KB MET AANPASSINGEN AAN ARBIS

WELKE MAATREGELEN MOET U WANNEER NEMEN?

Voor een aantal maatregelen rond de organisatie van de fysieke controle is een overgangsperiode voorzien zodat u nog even de tijd heeft om alles in orde te brengen. Inrichtingen van klasse II en III hebben tijd tot uiterlijk 31/12/2020 om de organisatie van de interne dienst Fysische Controle en de opleiding van de leden van deze dienst in orde te brengen. Voor ondernemingen betrokken bij het transport van radioactieve stoffen is dat tot uiterlijk 30/06/2020.

Deze overgangsmaatregelen gelden voor alle organisaties die op 1 januari 2019 een vergunning of erkenning in hun bezit hadden. In geval van wijziging van uw vergunning of erkenning blijft de overgangsperiode geldig.

Elke organisatie moet nu deze stappen ondernemen:

1. Vastleggen van de organisatie van uw toekomstige interne Dienst voor Fysische Controle
 - Wie wordt het intern diensthoofd?
 - Hoeveel Agenten voor de Stralingsbescherming neem ik op in mijn organisatie?
 - Dit dient steeds in overleg met de erkend deskundige van Vincotte Controlatom te gebeuren.
2. Het diensthoofd en de agenten de gepaste theoretische basisopleiding laten volgen.
3. Aanpassen van uw incidentprocedure.
4. Vincotte Controlatom de nodige gegevens bezorgen zodat er een volledige gegevensoverdracht van de fysieke inventaris naar het FANC kan gebeuren.
5. Eens dit gebeurd is, kan u in overleg met onze deskundige bespreken welke specifieke taken de Agent voor de Stralingsbescherming in uw organisatie moet uitvoeren.

Heeft u nog vragen?

Contacteer uw erkend deskundige of stuur ons een mail via controlatom@vincotte.be.